

**МОЗ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ЦЕНТР НАУКОВОЇ МЕДИЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ТА
ПАТЕНТНО-ЛІЦЕНЗІЙНОЇ РОБОТИ (УКРМЕДПАТЕНТІНФОРМ)**

ПРОФІЛАКТИКА ПІЗНІХ ВИКИДНІВ ТА ПЕРЕДЧАСНИХ ПОЛОГІВ

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЛИСТ

Про наукову (науково-технічну) продукцію, отриману за результатами наукової, науково-технічної та організаційної діяльності підприємств, установ, організацій Міністерства охорони здоров'я України, Національної академії медичних наук України призначену для практичного застосування у сфері охорони здоров'я

м. Київ

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
Український центр наукової медичної інформації
та патентно-ліцензійної роботи
(Укрмедпатентінформ)

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЛИСТ

ПРО НОВОВВЕДЕННЯ В СИСТЕМУ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я
№ 171-2016

Випуск 9 з проблеми
«Акушерство та гінекологія»
Підстава: рекомендація Головного
позаштатного спеціаліста МОЗ України

ГОЛОВНОМУ ПОЗАШТАТНОМУ СПЕЦІАЛІСТУ
З СПЕЦІАЛЬНОСТІ АКУШЕРСТВО ТА ГІНЕКОЛОГІЯ
КЕРІВНИКАМ СТРУКТУРНИХ ПІДРОЗДІЛІВ
З ПИТАНЬ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ОБЛАСНИХ,
КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

ПРОФІЛАКТИКА ПІЗНІХ ВИКИДНІВ ТА ПЕРЕДЧАСНИХ ПОЛОГІВ

УСТАНОВИ-РОЗРОБНИКИ:

ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМ. М.І. ПИРОГОВА
МОЗ УКРАЇНИ

УКРМЕДПАТЕНТИНФОРМ
МОЗ УКРАЇНИ

АВТОРИ:

д-р.мед.наук., проф.
БУЛАВЕНКО О.В.,
д-р.мед.наук., доц. КОНЬКОВ Д.Г.,
канд.мед.наук, доц. СТАРОВЄР А.В.,
АСТАХОВА О.В.

Суть впровадження: удосконалення методу профілактики пізніх викиднів та передчасних пологів.

Пропонується для впровадження в закладах охорони здоров'я (обласних, міських, районних) акушерсько-гінекологічного профілю удосконалений метод профілактики пізніх викиднів та передчасних пологів.

Метод базується на використанні цервікального перфорованого песарію як неінвазивного методу профілактики пізніх викиднів та передчасних пологів.

Проблема передчасних пологів займає одне з перших місць в практичному акушерстві, оскільки саме вони визначають рівень перинатальної смертності і захворюваності. Частота передчасних пологів в світі в останні роки становить 5-12% і, незважаючи на появу нових технологій, не має тенденції до зниження. На частку недоношених дітей припадає 60-70% ранньої неонатальної смертності та 65-75% дитячої смертності. Мертвонароджуваність при передчасних пологах у 8-13 разів вище, ніж при термінових пологах. Діти, народжені масою менше 1500гр., у 200 разів частіше вмирають новонародженими і, якщо виживають, в 10 разів частіше мають неврологічні і соматичні ускладнення, ніж діти, народжені масою більш 2500г.

Відомі способи профілактики передчасних пологів: використання вагінально гомікронізованого прогестерону або внутрішньом'язове введення 17-гідроксипрогестерона капронату, шов на шийку матки.

Реалізація цих способів має певний ряд недоліків: потребує значних коштів, збільшує тривалий час госпіталізації, вимагає додаткової підготовки та анестезіологічного забезпечення, не виключає шкідливого впливу діючої речовини на плід, викликає пошкодження цервікального каналу (накладання шву на шийку матки), додатковий психологічний травмуючий фактор для вагітної. Все це обмежує можливість широкого використання цих способів.

Саме тому жінкам з групи ризику по виникненню пізніх викиднів та передчасних пологів слід рекомендувати застосування простих, надійних, нетравматичних засобів для профілактики пізніх викиднів та передчасних пологів, які можливо використовувати як у стаціонарних, так й у амбулаторних умовах.

Цими властивостями володіє цервікальний перфорований песарій. Цервікальний перфорований песарій призначений для лікування та профілактики передчасних пологів у вагітних жінок; для підтримки шийки матки у пацієнток з додатковими скаргами на «тиск донизу» в положенні стоячи або при ходьбі; вагітним жінкам, які мають фізичні навантаження (наприклад, яким доводиться стояти протягом довгого часу); у жінок з підвищеним внутрішньоматковим тиском (наприклад, при багатоплодових вагітностях); при виявленні ультразвуковим обстеженням ознак неспроможності шийки матки.

При застосуванні цервікальних перфорованих песаріїв здійснюється механічний паліативний серкляж. Використання цервікального перфорованого песарію можливо не тільки для профілактики пізніх викиднів та передчасних пологів, але і для профілактики неспроможності швів на шийці матки після хірургічної корекції істміко-цервікальної недостатності (ІЦН).

Механізм дії песаріїв:

- Створюють гостріший матково-цервікальний кут, що утворюється після введення песарію, можливо, запобігає прямому тиску на оболонки на рівні внутрішнього зіву, тим самим внутрішньо матковий тиск переноситься на нижній передній матковий сегмент;

- Песарій запобігає подальшому відкриттю внутрішнього зіву, яке часто пов'язане з відшаруванням амніону та хоріону (плаценти) (особливо в положенні стоячи), призводить до зменшення або зникнення лійкоподібного розширення у ділянці внутрішнього вічка;

- Підтримуючи шийку матки, песарії «захищають» слизову пробку, яка має велике значення для пролонгування вагітності, тому що перегороджує шлях для висхідної інфекції;

- Песарій послаблює тиск на шийку матки або стінки піхви через гіпоталамо-гіпофізарну систему, призводить до вивільнення оксітоцину та тим самим до виникнення перейм.

Схема профілактичної терапії. Напередодні введення песарію повинні бути виконані бактеріоскопічні та бактеріологічні дослідження, щоб виключити бактеріальну колонізацію. Цервікальний песарій вводиться акушером в положенні вагітної "лежачи" як у стаціонарі, так і в амбулаторних умовах у терміні вагітності 12-34 тижнів. Важливо, щоб викривлена частина песарія була звернена догори так, щоб більший діаметр підтримувався тазовим дном. Песарій може бути зігнутий, а потім поміщений переважно у склепіння піхви. Таким чином, шийка матки повинна бути розташована в межах верхнього кільцевого діаметра. Акушер може проконтролювати, чи не занадто жорстко шийка охоплена верхнім кільцем песарію. Установка песарію може бути полегшена при використанні лубриканта, що не впливає на вагінальний мікробіоценоз. Методика встановлення цервікального песарію проста, не потребує анестезії, добре переноситься пацієнтками, не викликає больових відчуттів.

Вилучення песарію проводиться у безсимптомних вагітних жінок на 36-37 тижні вагітності. Ситуації, що потребують дострокового вилучення песарію: пацієнтки з передчасним розривом оболонок, вагінальними кровотечами та сильними переймами (щоб уникати пошкодження шийки матки або виникнення інфекції).

Санація на фоні песарію проводиться, згідно алгоритму при наявності показань.

Вилучення песарію під час санації не проводиться.

Протипокази до застосування.

- летальні вади розвитку плода;
- підозра на хоріонамніоніт;
- пролабування плодового міхура у піхву;
- скорочення матки.

Вагінальні інфекції не є протипоказанням для введення песарію, проте їх необхідно лікувати напередодні його застосування.

Розміри цервікального перфорованого песарію виробництва розрізняються за такими параметрами:

Зовнішній діаметр (65 або 70 мм) - відповідно до величини купола піхви та кількістю пологів в анамнезі.

Внутрішній діаметр (32 або 35 мм) - відповідно до діаметра шийки матки.

Висота викривлення (17, 21, 25, 30 мм) - відповідно до довжини шийки матки за результатами транс вагінальної цервікометрії.

Песарії мають встановлювати спеціалісти, які пройшли тренінг у стимуляційному центрі по інсталяції цервікальних песаріїв та мають відповідний сертифікат.

Ефективність використання цервікального перфорованого песарію доведено клінічними дослідженнями, проведеними на базах ВНМУ ім. М.І. Пирогова у 306 вагітних жінок для профілактики передчасних пологів. Для досліджень були використані цервікальні перфоровані песарії виробництва ЗАТ «МП Сімург», Республіка Білорусь. Доведено клінічну ефективність профілактичної терапії при користуванні цервікального перфорованого песарію у вагітних жінок за зниженням кількості госпіталізації, випадків пізніх викиднів, передчасних пологів та передчасного розриву плідних оболонок. В групі дослідження термінові пологи наступили в 94,6% випадків. При цьому не спостерігалось збільшення випадків внутрішньоутробного інфікування.

Висновки

Підсумовуючи існуючі дані щодо проведення лікувально-профілактичних заходів та їх ефективності у жінок з ІЦН під час вагітності, правомірним є висновок про доцільність та обґрунтованість застосування цервікального перфорованого песарію, який дозволяє знизити кількість госпіталізацій випадків передчасних пологів. У вагітних відмічається стабілізація довжини шийки матки, або незначне (3-5 мм) подовження шийки матки. Кут нахилу шийки матки стає меншим за 90°, діаметр внутрішнього вічка меншим за 6 мм.

На даний час на ринку України присутній єдиний зареєстрований песарій силіконовий цервікальний перфорований виробництва ЗАТ «МП Сімург» республіка Білорусь, що не має аналогів. Номер свідоцтва про державну реєстрацію №14315/2014 від 16.10.2014р.

Песарій цервікальний перфорований показав свою ефективність та рекомендований до рутинного застосування у жінок з ризиком виникнення пізніх викиднів та передчасних пологів.

За додатковою інформацією з проблеми звертатися до авторів листа:

Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова МОЗ України, д-р.мед.наук, доц. **Коньков Д.Г.**, тел. 0679351212, д-р.мед.наук, проф. **Булашенко О.В.**, 0676231671, канд.мед.наук, доц. **Старовер А.В.**, тел. 0677836345, асс. **Астахова О.В.**, тел. 0675349888.

Відповідальний за випуск: Горбань А.Є.

Підписано до друку 21.07.2016. Друк. Арк. 0,13. Обл.-вид. Арк. 0,08. Тир. 112 прим.

Замовлення №171. Фотоофсетна лаб. Укрмедпатентінформ МОЗ України, 04655, Київ, проспект Московський, 19 (4 поверх).

Шановний колего!

Інформаційний лист є анотованим описом наукової (науково-технічної) продукції, що входить до Переліку наукової (науково-технічної) продукції, призначеної для впровадження досягнень медичної науки у сферу охорони здоров'я (Наказ МОЗ України та НАМН від 13.11.2013 № 969/97 «Про удосконалення впровадження досягнень медичної науки у сферу охорони здоров'я», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 05.12.2013 за № 2068/24600).

Інформаційний лист спрямований для використання керівниками структурних підрозділів (відповідного профілю) закладів охорони здоров'я України для моніторингу передових технологій діагностики та лікування з подальшим їх упровадженням у практику (Наказ МОЗ України від 14.03.2011 №142 «Про вдосконалення державної акредитації закладів охорони здоров'я»).

Офіційний постачальник продукції ЗАТ МП «Симург»
ТОВ «Синтез»
Тел. (04343) 6 47 55
(067) 610 68 75
www.pessarii.com.ua